

EM 2015 / 119.1
15. oktober 2015
Naaja H. Nathanielsen

Uunga siunnersuut: Kalaallit Nunaata Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfia pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, yy. 2015-imeersoq.

(§ 50-imi atuutilernissaanut piumasaqaatit allanngornerat)

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfiliornissaq 2008-mi ataatsimoorluni aalajangiussaavoq. Tamatuma kingorna inatsisip allanngortinneqarnissaanik kissaatit tutsiutillattaalerput. Tamakkulu kissaatit politikikkut naliginnaasumik tapersersugaallutik. Aningaasaateqarfiup atorunnaarsinneqarnissaanik oqaluttoqaranilu, aningaasaateqarfiup aningaasanik imaanik atuilertornerujumanermik kissaateqartoqanngilaq. Siunnersuutaasartuni tamani piumasarineqarpoq erseqqissarneqassasoq qaqugu aningaasaateqarfik atuutilissanersoq, aningaasaateqarfiullu aningaasaatigilerumaagai qanoq atorneqarsinnaanersut. Aningaasaateqarfissap siunertaa tassaasoq, aningaasaateqarfiup aatsitassarsiornermit isertikkumaagai ingerlaannartumik atorneqaratik paarilluarneqassasut taakkulu kinguaatta atugarlioratik inuuneqarnissaannut qulakkeerutaassasut, kikkunnilluunniit apeqquserneqanngilaq.

Ukiut ingerlanerini Inatsisartuni ataatsimiititaliat nunanut aatsitassarsiornermi aningaasaateqarfiusunut aningaasaateqarfiunngitsunulluunniit tikeraartarput. Taamatut angalagaangatta politikerit allat aatsitassarsiornermillu suliaqartut tamanna pillugu oqaloqatigisarpavut. Tamakkulu tamarmik inassutigisartagaat paatsuugassaangitsoq tassaavoq: aningaasat takkutiinnartullu atorniaqinasigit, siunissamut aamma toqqorterigisi.

Inatsisartut ataatsimiinnermi matumani Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfik pillugu inatsimmut allannguutissanik pingasunik, inuit Ataqatigiit siunnersuutigisaannik, aalajangiussaqaareerput. Tamakku saniatigut allannguutissatut siunnersuut massakkut eqqartugarput Naalakkersuisunit saqqummiunneqarpoq. Naalakkersuisut siunnersuutaat Inuit Ataqatigiinniit siunnersuutitta ilaannut assingulluinnarpoq.

Inatsisartut qanittunnguami aalajangerpaat Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfik aatsaat pilersinneqassasoq, Nunatta karsiata naatsorsuutai naapertorlugit aatsitassarsiornermi ukiumut 10 mio.kr.-nit sinnerlugit isertitaqarsimanera, Inatsisartuni ukiuni tulleriinni marlunni uppersarsineqarluni akuerineqareerpat. Naalakkersuisulli

siunnersuutaanni Aningaasaateqarfiup siusinnerusukkut pilersinneqarsinnaanera ilanngunneqarsimavoq, tamanna Naalakkersuisut kissaatigippassuk. Oqaasertaliussani sooq taamatut ilanngussaqaarsimaneq nassuiaasersorneqanngilaq, oqaaseqatigiit pineqartut Inatsisartut aalajangiussimasaannut naapertuutinngitsut sooq ilanngunneqarsimanersut. Taamaattumik Naalakkersuisut sooq taamatut ilanngussaqaarsimanerlutik nassuiaateqarnissaat kissaatigaarput.

Tusarniaavigineqarsimasut arlallit Inuit Ataqaatigiinniit isumaqatigaavut, isumaqarmata Inatsisip nutarterneqarnera ataatsikkut suliarineqartariaqartoq, kittaartumik pinnagu.

Taamaattumik siunnersuutigaarput Naalakkersuisut siunnersuutaat manna kinguartinneqarallassasoq, taarsiullugulu Inatsisissatut siunnersuummik, Inatsisartuni inatsimmut allannguutissatut isumaqatigiissutaareersut ilanngullugit

saqqummiussisoqassasoq. Inuit Ataqaatigiinni tusarniaavigineqarsimasut aamma isumaqatigaavut, inatsisissatut siunnersuut tamakkiisoq Aningaasaqarneq pillugu Siunnersuisooqatigiinnut oqaaseqarfigitinneqartariaqartoq isumaqarmata.

Tamakku tunngavigalugit siunnersuut manna itigartinniarpaput, kissaatigalugulu inatsimmik nutarterineq pissasoq allannguutissatut aalajangiussaareersut ilanngullugit.

Maluginiarpaput allannguutissatut kissaatigineqartut arlallit siusinnerusukkulli inatsisissatut siunnersuutitut saqqummiunneqareernikuusut, qinersinerilli pissutigalugit maanngaannarsimallutik. Taamaammat naqqaniit aallarteqqinnissaq pisariaqanngilaq.

Toqqartaatini allakkiat nassaareriaannaapput taakkulu tunngavigalugit suliaq nanginneqarsinnaavoq.

Inuit Ataqaatigiinni nalunngilarput Naalakkersuisut siuliini, taamani Inatsisartuni allannguutissatut siunnersuutit aalajangiussaasullu, akerlerineqartut. Taamaammat massakkut Aatsitassarsiornermut Naalakkersuisuusoq qinnuigaarput erseqqissumik nalunaarutigeqqullugu, Inatsisartut allannguutissatut aalajangiussaata naapertorlugit allannguutissat suliariniarlugit tamannalu salliutiinnarlugu, maanaannaq qinersisoqariasaarneratigut naallerneqaqqeqqunata.